

218

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 września 1974 r.

w sprawie zasad udzielania bezpłatnych urlopów pracownikom powołanym do pełnienia z wyboru funkcji w organizacjach społecznych.

Na podstawie art. 175 § 2 Kodeksu pracy (Dz. U. z 1974 r. Nr 24, poz. 141) po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa organizacje społeczne uprawnione do występowania z wnioskami o udzielanie bezpłatnych urlopów pracownikom powołanym do pełnienia funkcji z wyboru oraz ustala zakres uprawnień przysługujących tym pracownikom w okresie bezpłatnego urlopu.

2. Rozporządzenie nie dotyczy członków rad zakładowych.

§ 2. Zakład pracy obowiązany jest udzielić pracownikowi powołanemu do pełnienia funkcji z wyboru w organizacji wymienionej w § 3 ust. 1 bezpłatnego urlopu na czas trwania mandatu, jeżeli z wyboru wynika obowiązek wykonywania pracy w charakterze pracownika tej organizacji.

§ 3. 1. Bezpłatnego urlopu udziela się na wniosek centralnych, wojewódzkich lub powiatowych instancji:

- 1) Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej,
- 2) Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego,
- 3) Stronnictwa Demokratycznego,
- 4) Zrzeszenia Związków Zawodowych i wchodzących w jego skład związków zawodowych,
- 5) Federacji Socjalistycznych Związków Młodzieży Polskiej i wchodzących w jej skład organizacji młodzieżowych.

2. Wniosek o udzielenie pracownikowi bezpłatnego urlopu powinien być zgłoszony na piśmie, najpóźniej na 1 miesiąc przed terminem rozpoczęcia tego urlopu.

3. Wcześniejsze rozpoczęcie bezpłatnego urlopu może nastąpić na podstawie porozumienia zakładu pracy i pracownika.

§ 4. W okresie bezpłatnego urlopu pracownik zachowuje prawo do zajmowanego mieszkania funkcyjnego, przysługującego mu umundurowania oraz do ulgi taryfowej przy przejazdach środkami lokomocji publicznej.

§ 5. 1. W okresie bezpłatnego urlopu stosunek pracy nie może być rozwiązany przez zakład pracy, chyba że zachodzi podstawa do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika albo zakład pracy ulega całkowitej likwidacji.

2. Pracownika, któremu udzielono bezpłatnego urlopu na podstawie rozporządzenia, zakład pracy nie wykazuje w stanie zatrudnienia.

§ 6. Pracownikowi, który po bezpłatnym urlopie stawia się do pracy w terminie przewidzianym w art. 74 Kodeksu pracy, okres bezpłatnego urlopu wlicza się do okresu pracy w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w danym zakładzie pracy.

§ 7. Organizacja społeczna, na której wniosek udzielono pracownikowi bezpłatnego urlopu, obowiązana jest zawiadomić niezwłocznie zakład pracy o ustaniu okoliczności uzasadniających udzielenie tego urlopu.

§ 8. Prezes Rady Ministrów po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych może określić wypadki, w których pracownicy niektórych gałęzi gospodarki społecznej zachowują w okresie bezpłatnego urlopu prawo do innych świadczeń poza określonymi w § 4.

§ 9. 1. W zakresie unormowanym niniejszym rozporządzeniem traci moc uchwała nr 446 Prezydium Rządu z dnia 7 lipca 1954 r. w sprawie zwolnień od pracy zawodowej pracowników urzędów, instytucji i przedsiębiorstw państwowych, powołanych do pełnienia niektórych funkcji i na szkolenie (Monitor Polski z 1954 r. Nr A-73, poz. 892, z 1955 r. Nr 3, poz. 38, z 1965 r. Nr 7, poz. 21 i z 1973 r. Nr 17, poz. 103).

2. Do czasu wydania przepisów, o których mowa w § 8, pozostają w mocy przepisy wydane w tym przedmiocie na podstawie uchwały wymienionej w ust. 1.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1975 r.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

219

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 września 1974 r.

w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania.

Na podstawie art. 191 § 3 Kodeksu pracy (Dz. U. z 1974 r. Nr 24, poz. 141) po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników, zwanych w dalszym ciągu „młodocianymi”, może odbywać się w zakładach pracy jako:

- 1) nauka zawodu,
- 2) przyuczenie do wykonywania określonej pracy.

2. Nauka zawodu ma na celu przygotowanie zawodowe młodocianego do pracy w charakterze wykwalifikowanego robotnika.

3. Przyuczenie do wykonywania określonej pracy ma na celu przygotowanie młodocianego do pracy w charakterze robotnika przyuczonego i może dotyczyć prac, których rodzaj nie wymaga odbycia nauki zawodu.

§ 2. 1. Zakład pracy jest obowiązany zawrzeć z młodocianym umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego, która powinna określać:

- 1) rodzaj przygotowania zawodowego (nauka zawodu lub przyuczenie do wykonywania określonej pracy),
- 2) czas trwania przygotowania zawodowego,
- 3) sposób kształcenia teoretycznego młodocianego,
- 4) wysokość wynagrodzenia.

2. Umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego młodocianego zawiera się na piśmie.

Rozdział 2

Nauka zawodu.

§ 3. 1. Nauka zawodu trwa od 2 do 3 lat.

2. Właściwi ministrowie w porozumieniu z Ministrem Oświaty i Wychowania ustalają:

- 1) programy praktycznej nauki zawodu lub wytyczne do opracowania tych programów przez zakłady pracy,
- 2) czas trwania nauki zawodu dla poszczególnych zawodów.

§ 4. Zakład pracy jest obowiązany:

- 1) wydzielić dla młodocianych szkoleniowe stanowiska pracy,
- 2) wyznaczyć pracowników wykwalifikowanych w danym zawodzie jako instruktorów nauki zawodu,
- 3) kontrolować zgodność przebiegu pracy młodocianych z programem praktycznej nauki zawodu oraz wykonywanie przez nich obowiązku kształcenia się,
- 4) wykonywać funkcję wychowawczą wobec młodocianego w celu kształtowania jego postawy społecznej i zawodowej.

§ 5. Młodociany zatrudniony w celu nauki zawodu jest obowiązany:

- 1) dążyć do uzyskiwania jak najlepszych wyników w nauce zawodu,
- 2) wypełniać systematycznie obowiązek kształcenia się,
- 3) odnosić się z szacunkiem do przełożonych i przestrzegać zasad koleżeńskiej współpracy.

§ 6. 1. Jednostka nadrzędna może ustalić dla zakładu pracy:

- 1) wskaźnik zatrudnienia młodocianych,
- 2) obowiązek przyjmowania młodocianych w celu nauki zawodu w większej liczbie, niż to wynika z po-

trzeb zakładu pracy, ze wskazaniem trybu finansowania kosztów wynikających ze zwiększenia stanu zatrudnienia wraz z określeniem zakładów pracy, które zatrudnią młodocianych po ukończeniu nauki zawodu.

2. W wypadkach określonych w ust. 1 pkt 2 zakład pracy zawiera z młodocianym umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego na czas określony oraz informuje młodocianego o możliwości zatrudnienia po ukończeniu nauki zawodu.

§ 7. Osoby, które przed ukończeniem nauki zawodu osiągnęły pełnoletność, kończą tę naukę na warunkach określonych dla młodocianych.

§ 8. W razie przerwania nauki zawodu i podjęcia jej w tym samym lub pokrewnym zawodzie w innym zakładzie pracy czas odbytej poprzednio nauki zawodu zalicza się młodocianemu po sprawdzeniu przez zakładową komisję kwalifikacyjną stopnia opanowania zawodu.

§ 9. 1. Minister Oświaty i Wychowania określi zasady wypełniania obowiązku kształcenia się młodocianych w szkołach zawodowych i ogólnokształcących.

2. Minister Oświaty i Wychowania w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych określi:

- 1) zasady organizacji praktycznej nauki zawodu w zakładach pracy oraz tryb przeprowadzania kontroli w tym zakresie,
- 2) wymagania kwalifikacyjne dla instruktorów nauki zawodu,
- 3) szczegółowe zasady i tryb wydawania młodocianym świadectw ukończenia nauki zawodu.

§ 10. Osobom, które otrzymały świadectwo ukończenia nauki zawodu, przysługuje bez potrzeby zdawania egzaminu tytuł kwalifikowanego robotnika w określonym zawodzie, przyznawany w trybie przewidzianym odrębnymi przepisami.

Rozdział 3

Przyuczenie do wykonywania określonej pracy.

§ 11. 1. Przyuczenie do wykonywania określonej pracy, zwane dalej „przyuczeniem”, może trwać od 3 miesięcy do 1 roku, a jeżeli jest to uwarunkowane szczególnym interesem młodocianego — do 1,5 roku.

2. Czas trwania oraz programy przyuczenia są ustalane przez zakład pracy na podstawie wytycznych jednostki nadrzędnej.

§ 12. 1. Po ukończeniu przyuczenia przez młodocianego zakładowa komisja kwalifikacyjna, o której mowa w § 8, przeprowadza egzamin. Jeżeli wynik egzaminu jest pomyślny, zakład pracy wydaje zaświadczenie określające czas trwania przyuczenia, rodzaj pracy oraz ocenę komisji kwalifikacyjnej.

2. W razie negatywnego wyniku egzaminu zakładowa komisja kwalifikacyjna ustala, na jaki okres należy prze-

dłużyć przyuczenie, z tym jednak że okres ten nie może przekroczyć 6 miesięcy.

Rozdział 4

Zasady wynagradzania i szczególne uprawnienia młodocianych.

§ 13. 1. Młodocianym w okresie nauki zawodu przysługuje wynagrodzenie obliczane w stosunku procentowym do najniższego wynagrodzenia za pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, przysługującego pracownikom zatrudnionym w gospodarce społecznej.

2. Ustala się następujący stosunek procentowy, o którym mowa w ust. 1:

- 1) w pierwszym roku nauki — 20°/o—25°/o,
- 2) w drugim roku nauki — 30°/o—40°/o,
- 3) w trzecim roku nauki — 55°/o—65°/o.

3. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w porozumieniu z Ministrem Oświaty i Wychowania na wniosek właściwego ministra (kierownika urzędu centralnego) może ustalić dla młodocianych szkolonych w zawodach szczególnie ważnych dla gospodarki narodowej wynagrodzenie do 25°/o wyższe od ustalonego według zasad określonych w ust. 1 i 2.

4. Młodociani, którzy w ostatnim roku nauki zawodu odbywają praktyczną naukę zawodu w zakresie działalności produkcyjnej lub usługowej zakładu pracy, mogą być wynagradzani według stawki płac ustalonej dla I kategorii zaszerogowania robotników danej działalności produkcyjnej lub usługowej.

§ 14. 1. Młodocianym, którzy właściwie wykonują obowiązki określone w zakładowym regulaminie pracy oraz regulaminie szkoły, a przede wszystkim osiągają pozytywne wyniki w praktycznej i teoretycznej nauce zawodu, mogą być przyznane kwartalne nagrody w wysokości do 20°/o wynagrodzenia miesięcznego, określonego na zasadach ustalonych w § 13.

2. Minister Oświaty i Wychowania w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustali zasady przyznawania nagród określonych w ust. 1.

§ 15. Utrzymuje się dotychczasowe zasady wynagradzania młodocianych zatrudnianych w celu odbycia nauki

zawodu w zakładach pracy, jeżeli są one korzystniejsze od przewidzianych w § 13.

§ 16. Młodocianym odbywającym w zakładach pracy przyuczenie do wykonywania określonej pracy przysługuje uczniowska stawka płac w wysokości 40°/o najniższego wynagrodzenia za pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, przysługującego pracownikom zatrudnionym w gospodarce społecznej.

§ 17. Młodocianym zatrudnionym w celu przygotowania zawodowego i będącym uczniami szkół zawodowych lub szkół ogólnokształcących przysługują uprawnienia do korzystania z ulg taryfowych przy przejazdach kolejami na zasadach stosowanych wobec uczniów szkół dla młodzieży nie pracującej.

§ 18. Młodociani wynagradzani według zasad określonych w § 13, 15 i 16, zatrudnieni na stanowiskach, na których przysługują posiłki regeneracyjno-wzmacniające, uprawnieni są do bezpłatnego korzystania z tych posiłków.

Rozdział 5

Przepisy końcowe.

§ 19. Rozporządzenie niniejsze nie narusza przepisów uchwały nr 185 Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 1972 r. w sprawie ochotniczych hufców pracy przy Związku Młodzieży Socjalistycznej i Związku Młodzieży Wiejskiej (Monitor Polski Nr 36, poz. 199).

§ 20. Tracą moc:

- 1) uchwała nr 364 Rady Ministrów z dnia 26 września 1958 r. w sprawie zatrudniania młodocianych przez zakłady pracy w celu nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy i odbycia wstępnego stażu pracy (Monitor Polski Nr 78, poz. 453),
- 2) uchwała nr 191 Rady Ministrów z dnia 9 czerwca 1960 r. w sprawie rozwoju szkolenia zawodowego w zakładach pracy (Monitor Polski Nr 52, poz. 247),
- 3) uchwała nr 28 Rady Ministrów z dnia 4 lutego 1964 r. w sprawie zasad gospodarowania funduszem płac uczniów (Monitor Polski Nr 13, poz. 58).

§ 21. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1975 r.

Prezes Rady Ministrów: *P. Jaroszewicz*

220

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 20 września 1974 r.

w sprawie postępowania przed inspektorami pracy o wykroczenia przeciwko prawom pracownika.

Na podstawie art. 290 § 2 Kodeksu pracy (Dz. U. z 1974 r. Nr 24, poz. 141) po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych zarządza się, co następuje:

§ 1. Właściwym do orzekania w sprawach o wykroczenia przeciwko prawom pracownika określone w art. 281—283 Kodeksu pracy jest inspektor pracy, obejmujący